

УДК 32:316.75+94(477+438)

Острроверха Олександра

ВПЛИВ ПОЛІТИЧНОЇ МІФОЛОГІЇ НА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ У СФЕРІ МЕМОРІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ

Стаття присвячена аналізу ролі політичної міфології у формуванні та трансформації історичних наративів у стратегічних підходах до меморіальної політики України та Польщі. Політична міфологія розглядається як інструмент конструювання національних наративів, висвітлюється її практичне втілення в комемораційних практиках України та Польщі, визначаються ключові механізми конструювання міфологічних образів у державних програмах пам'яті. Особлива увага приділяється механізмам впливу політичних міфів на міждержавну співпрацю, соціальну згуртованість і стабільність демократичних інституцій пам'яті. В статті визначаються сучасні виклики, що виникають внаслідок конкуренції символів і різного трактування історичних подій: інформаційні конфлікти, фрагментація суспільної згуртованості й складнощі гармонізації спільної пам'яті в контексті міждержавного діалогу.

Ключові слова: політична міфологія; меморіальна політика; політика пам'яті; історична пам'ять; національна ідентичність; транснаціональна пам'ять; Україна; Польща; міждержавна співпраця.

Постановка проблеми. У контексті активізації процесів конструювання національних наративів як в Україні, так і в Польщі, зростає роль політичної міфології у формуванні меморіальної політики, що породжує низку протиріч: від конкуренції історичних пам'ятей навколо ключових подій ХХ століття до різного трактування

героїзації та деміфологізації постатей визвольних рухів.

Особливо гостро ця проблема виявляється в умовах війни в Україні та зміни польської політики пам'яті, коли держави по-різному використовують символіку і міфи для легітимації сучасних політичних курсів, що призводить до взаємних претензій, інформаційних конфліктів і ускладнює міждержавну співпрацю у сфері вшанування спільної та протилежної пам'яті. Таким чином, дослідження взаємодії політичної міфології та меморіальних практик дозволяє виявити механізми впливу міфотворення на суспільну згуртованість, міжкультурний діалог та розбудову демократичних інституцій пам'яті обох країн.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. Українська історіографія стосовно представленої теми розгортається від аналізу нормативних актів про створення Українського інституту національної пам'яті 2006 р. [10, с. 4] та пакета «декомунізаційних» законів 2015 р. [11, с. 3]. Законодавство України, сформував три дослідницькі вектори: інституціональне оформлення пам'яті, героїко-жертвні наративи визвольних рухів, цифрові методи комеморації.

Наукові праці Я. Грицака, С. Плохія, В. В'ятровича деталізують трансформацію радянської спадщини у дискурсі державного міфу про безперервну боротьбу за державність; концептуальні узагальнення Л. Нагорної фіксують семіотичну структуру «політики пам'яті» як системи символічного права [2, с. 114]. У теоретичній площині обґрунтовано поняття «національний канон», де міф мобілізується через офіційні ритуали, медіа-формати та топоніміку. Наступним кроком аналізу є ідентифікація тематичних вузлів: легітимація ОУН-УПА, концепт Голодомору, репрезентація Майдану, конкурентні образи Другої світової. У працях

М. Рябчука й С. Єкельчика ці вузли інтерпретовано як елементи метамітології – пластичного конструкту, узагальненої системи міфів, здатної швидко переналаштовуватися під політичний порядок денний [4, с. 90]. Методологічно домінують компаративна герменевтика, соціологія пам'яті, медіа-аналіз. Разом із тим залишаються лакуни: регіональна сегментація дискурсу пам'яті, інтеграція воєнних подій після 2014 р., оцінка діджитал-комемораций у TikTok та Instagram-середовищах, феномен «гібридних» меморіалів, що поєднують релігійні й громадянські коди.

Недостатньо досліджено, як політичний міф виходить за межі національного канону й вступає у транснаціональні колізії передовсім з польськими та балтійськими трактуваннями тоталітарного спадку.

Мета статті: дослідити вплив політичної міфології на формування меморіальної політики в Україні та в Польщі, зосередившись на її ролі у формуванні стратегій пам'яті, міждержавній взаємодії та суспільній згуртованості.

Виклад основного матеріалу. У Києві формалізацію меморіальної політики розпочав Указ Президента № 1087/2005 про увічнення жертв репресій і голодоморів, котрий зобов'язав Кабмін створити Український інститут національної пам'яті й підготувати законодавчу базу для подальших програм [10, с. 2]. Наступним кроком стала постанова № 764-п від 31.05.2006 про утворення УІНП – уряд отримав інструмент для вироблення політики пам'яті та контролю за її реалізацією [11, с. 1]. У 2008-му Кабмін затвердив концепцію загальнодержавної програми дослідження Голодомору та увічнення пам'яті його жертв (розпорядження № 364-р), що легітимізувала геноцидний наратив і закріпила головний пріоритет української міфопоетики – колоніальне страждання та боротьба [12, с. 3]. Закон № 317-VIII від 09.04.2015 про засудження тоталітарних режимів унормував декомунізаційний пакет,

увівши адміністративну і кримінальну відповідальність за пропаганду радянської символіки, а отже – перетворив міф визвольної боротьби на обов'язковий елемент публічного простору [13, с. 6]. Останню версію середньострокового планування запрограмувала постанова КМУ № 864 від 30.07.2024, що схвалила Державну програму утвердження національної та громадянської ідентичності до 2028 р. і перенесла політику пам'яті з площини ретроспекції у проєкт майбутньої єдності [14, с. 2].

У Варшаві відправною точкою стала Устава від 18.12.1998 р. про Інститут національної пам'яті Польщі (IPN) – Комісію переслідування злочинів проти польського народу (Dz.U. 1998 № 155 roz. 1016). Документ визначив IPN як автономний орган із досудовими повноваженнями, архівним монополем і освітнім мандатом [15, с. 1]. Через дві декади політика пам'яті зазнала двох жорстких корекцій: закон 01.04.2016 про заборону пропаганди комунізму через топоніміку навів до масового демонтажу пам'ятників і перейменування вулиць [16, с. 4]; поправка 26.01.2018 до уставу про IPN («Holocaust law») ввела кримінальну відповідальність за «польські табори смерті» й розширила ст. 2а на український визвольний рух, зафіксувавши конфліктний історичний кодекс на законодавчому рівні [17, с. 2]. Надбудову культурного фронту сформувала урядова Програма Wieloletni «Niepodległa» 2017-2022 рр., ухвалена постановою Ради Міністрів 24.05.2017 р., що фінансувала гранти на героїко-мартирологічні проєкти до сторіччя незалежності й суттєво розширила медійну присутність державних наративів [18, с. 5].

Український інститут національної пам'яті (УІНП) був створений як консультативний орган при Кабінеті Міністрів України. У межах інституційної реформи 2014 року йому було надано статус центрального органу

виконавчої влади, відповідального за формування та реалізацію державної політики у сфері національної пам'яті, зокрема з доступом до спеціальних архівних фондів. У 2020 році інститут передали в підпорядкування Міністерству культури та інформаційної політики (МКІП), однак він зберіг окремий бюджетний рядок у Державному бюджеті України та право нормотворчої ініціативи, що підкреслює його автономність і особливу роль у формуванні гуманітарної політики держави. [11, с. 2]. Поряд із Українським інститутом національної пам'яті (УІНП) функціонують інші ключові інституції у сфері збереження історичної пам'яті: Галузевий державний архів УІНП, Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні — Музей Революції Гідності, а також Меморіальний центр Голокосту «Бабин Яр», який наразі працює в режимі змішаного державного та приватного управління. Ці установи беруть активну участь у координації державної політики пам'яті: вони формують офіційний календар пам'ятних дат, погоджують зміст шкільних програм з історії, а також розробляють і підтримують електронну топонімічну базу, що сприяє впорядкуванню простору національної пам'яті.

Польський IPN поєднує архів, слідчий департамент і освітній центр; з 2016 р. отримав окрему комісію люстрації та пряму субординацію під Сейм через Державного прокурора. Паралельно функціонують Музей Варшавського повстання, Пiлецький інститут, Інститут Західний та офіс урядового уповноваженого з культури пам'яті. Місія IPN містить переслідування злочинів тоталітаризмів і пропагування «правдивої історії Польщі». Позиція органу в системі влади від початку автономна й гарантована окремою бюджетною часткою; у 2018 р. розширено компетенцію на міжнародні спори про престиж Польщі, що перетворило інститут на інструмент дипломатичного тиску [17, с. 3].

Українська модель пам'ятної політики тяжіє до антиколоніальної парадигми, з головними вузловими наративами: 1) Голодомор як акт геноциду українського

народу; 2) УПА як національний спротив; 3) Майдан як продовження боротьби за свободу. Польська модель – натомість – ґрунтується на мартирологічному підході, де Польща фігурує як: 1) «Christus nationum» – концепт страждання задля спасіння інших; 2) Варшавське повстання – символ героїзму; 3) «Żołnierze Wyklęsi» – борці з комунізмом після 1945 року; 4) жертва обох тоталітаризмів – нацизму та сталінізму. Ці два національні наративи не лише конкурують у просторі Східної Європи, а й входять у прямий конфлікт, особливо стосовно: інтерпретації Волинської трагедії 1943–1944 рр.; оцінки операції «Вісла» 1947 р.; участі українців у польській Армії Крайовій. Українська сторона наполягає на тому, що війна за ідентичність триває вже понад 300 років, і сьгоднішні події є її продовженням. Польська сторона, натомість, стверджує, що саме польський народ був першою та головною жертвою двох тоталітарних режимів, претендуючи на моральний авторитет у регіоні та на право оцінювати історичну правду.

Спільні мотиви пам'ятних наративів України та Польщі включають сакралізацію крові мучеників, героїзацію партизанського спротиву та уявлення про себе як про «щит Європи» на цивілізаційному прикордонні. В обох країнах пам'ятна політика формує образ народу як борця, що жертвує собою заради вищих цінностей. Українські образи: «нація-фенікс», що відроджується після кожної катастрофи; «козацька вольниця» як символ історичної свободи; «герої Небесної Сотні» як сучасні мученики демократичного спротиву. Польські образи: «месіанська нація», покликана спокутувати гріхи Європи через власні страждання; «поляк-рицар без страху», оборонець християнської цивілізації; «вставання з колін» як символ національного відродження після поразок.

Конфліктні сюжети пам'яті зосереджуються навколо: «бандерівського терору» проти польського населення vs. «акції «Вісла»» як примусового виселення українців; українських «колаборантів-поліцейських» у роки Другої світової війни vs. «польських доносів» у період Голокосту. Обидві сторони вдаються до символічної інверсії, зокрема перекладаючи провину за трагічні події на іншу сторону, що унеможлиблює побудову симетричного діалогу відповідальності.

Механізми конструювання історичної пам'яті в Україні та Польщі включають: шкільні підручники та навчальні програми; державні календарі пам'ятних дат; масові кампанії перейменувань вулиць і площ; сучасні формати презентації історії – VR-музеї, історичні серіали на державних телеканалах; новітні цифрові засоби, зокрема TikTok-кампанії, де короткі відео-міфологеми витісняють традиційний текстовий наратив.

Нормативно-правова база політики національної пам'яті. Україна: Укази Президента 2005–2006 рр. – заклали підґрунтя для інституціалізації Українського інституту національної пам'яті (УІНП) [10–11]; Розпорядження Кабінету Міністрів № 364-р від 2008 р. – затвердження державної програми вшанування пам'яті жертв Голодомору [12]; Пакет законів № 2558–VIII — 2561–VIII (2015 р.) – комплекс декомунізаційного законодавства, що забороняє символіку тоталітарного режиму, відкриває архіви та формує нову топоніміку [13]; Постанова № 864-п від 2024 р. – затвердження програми розвитку національної ідентичності [14]. Польща: Устава про Інститут національної пам'яті (IPN) 1998 р. – створення центральної установи з архівними, слідчими й освітніми повноваженнями [15]; Закон 2000 р. – про охорону місць національної пам'яті (Dz.U. 2000 Nr 102 poz. 525); Закон 2016 р. – про заборону пропаганди комуністичних назв у публічному просторі [16]; Поправка 2018 р. до закону про IPN (так званий «Holocaust law») – розширення повноважень інституту на міжнародну площину та захист

історичного іміджу Польщі [17]; Урядова програма «Niepodległa» (2017–2022 рр.) – масштабна ініціатива з вшанування століття незалежності Польщі [18].

Загальні риси обох держав: Криміналізація пропаганди тоталітарної символіки; Стимулювання розсекречення архівів; Фінансова підтримка музейних та меморіальних комплексів; Запровадження єдиних освітніх стандартів, що уніфікують національний канон пам'яті.

Після 2020 р. в обох країнах з'явилися інтерактивні меморіальні платформи – українська Diia.Museum інтегрує AR-модулі Голодомору й Майдану, польський «Atlas Pamięci» від IPN пропонує доповнену реальність для мандрів пам'яті «Kresy»; державні подкаст-серіали, що перезаписують усні спогади в аудіоформат; гейміфіковані освітні симулятори на базі UE 5 («Повстанець» і «Warsaw Rising VR»); алгоритмічні кампанії в TikTok із хештегованими викликами ПрапорСвободи і BarwyWalki, де короткий кліп перетворений на меметичну капсулу пам'яті; використання deep-fake реконструкцій у музейних інсталяціях та holographic theatre у Варшаві та Києві – у такий спосіб політичний міф покидає друковані носії й вкорінюється у мережевій культурі.

Хронологічна паралель демонструє що Україна вибудувала меморіальну доктрину через декомунізацію й жертвенний наратив, Польща – через юрисдикційний захист власного мартирологічного бренду. Інститути пам'яті обох країн набули статусу незалежних акторів із правом нормативної ініціативи. На рівні законів спостерігаємо синхронізацію інструментів – криміналізація пропаганди тоталітаризму, фінансування ювілейних програм, діджиталізація архівів; на рівні міфологем – конкуренцію за роль першорядної жертви й морального судді. Подальший діалог

потребує переходу від виключності до компліментарності архетипів, що дозволить замінити конфліктну пам'ять на спільний наратив опору імперським режимам.

Поглиблюючи розгляд проблематики, слід зазначити, що політична міфологія відіграє важливу роль у формуванні національної ідентичності як в Україні, так і в Польщі. Обидві країни використовують міфи, пов'язані з історичними подіями, героями та культурною спадщиною для зміцнення національної єдності та самоусвідомлення.

В Україні міф про боротьбу за незалежність та героям, які символізують свободу, формує національну свідомість. Польща, в свою чергу, часто апелює до героїчного минулого та історичних переживань, щоб створити спільну ідентичність в умовах сучасних викликів.

Порівняльне дослідження демонструє, яким чином обидві нації використовують політичну міфологію для консолідації суспільства, а також досліджує схожості та відмінності в їхніх наративах. З одного боку, український контекст акцентує на визвольних рухах, а з іншого – польський підхід фокусується на історичних травмах та відновленні незалежності.

Вивчення цих аспектів допоможе зрозуміти не лише формування національної ідентичності в обох країнах, а й вплив політичних міфів на сучасні суспільно-політичні процеси [5].

Спільні та конфліктні наративи в українсько-польському меморіальному дискурсі залишаються важливими темами в контексті історичної пам'яті обох націй. Впродовж років, особливо після II Світової війни, питання пам'яті та увічнення жертв конфліктів набуло неоднозначного трактування в обох країнах.

Визнаючи складність міждержавних відносин, варто підкреслити, що у цьому діалозі існують як спільні, так і конфліктні наративи, що формують політику пам'яті [2].

Пам'ять про події II Світової війни та українсько-польських взаємин ставить на перший план питання про об'єктивність

історичних трактувань. У польському суспільному дискурсі поширене уявлення про те, що формування Української Повстанської Армії (УПА) обумовлювалося виключно злочинами проти польського населення. Такий наратив ігнорує складність історичного контексту та боротьбу українців за свою незалежність. Паралельно, українці стикаються з бажанням польського суспільства акцентувати виключно на польських стражданнях, що ускладнює процес взаємного розуміння.

У 2013–2014 роках в Польщі зросли антиукраїнські настрої, що супроводжувалося активними вимогами з українського боку щодо визнання Волинських подій. Критика історичної політики Польщі проявлялася не лише в офіційних заявах політиків, а й у ширших суспільних дискусіях, які в медіа отримали назву «польсько-українська війна на пам'ятники». Цей термін відображає понад двадцятирічні суперечки навколо меморіалів, які стали символами історичних конфліктів між двома народами. У цей період тема історичної пам'яті набула особливої чутливості, адже обидві сторони прагнули нав'язати власне бачення минулого, що часто суперечило реаліям сьогодення та потребі у взаємному примиренні.

Важливо зазначити, що дані позиції отримали нову динаміку внаслідок повномасштабного вторгнення Росії в Україну в 2022 році. Війна, що триває, призвела до посилення патріотичних настроїв в Україні, а також зміни пріоритетів у меморіальній політиці. В умовах конфлікту, питання пам'яті стали ще більш актуальними, оскільки агресія з боку Росії змусила українців переглянути сприйняття історії і стосунків з іншими народами, зокрема з Польщею. Дані обставини вказують на важливість формування єдиного наративу, який би підкреслював спільність боротьби за свободу від колоніального гніту [2].

Польське суспільство теж зазнало впливу цієї війни, адже загострення конфлікту підштовхує до необхідності переосмислення не лише відносин з Україною, але й своєї пам'яті про минулі події. Різка зміна зовнішнього політичного контексту вимагає нових підходів до увічнення пам'яті про жертви, спричинені війною, та історичні пам'ятники, що можуть слугувати нагадуванням про спільний біль. У такій ситуації важливо, щоб пам'ять стала не лише інструментом для політичних маніпуляцій, а й засобом для конструктивної комунікації між польським і українським народами.

У зв'язку з цим, інститути пам'яті в обох країнах мають можливість зосередитися на спільних цінностях та інтересах, які можуть позитивно вплинути на формування нової меморіальної політики. В умовах війни між Росією та Україною важливо вивести на передній план нові ідеї, які б сприймали історію як спільне надбання, а не лише як поле для суперечок.

Таким чином, процес формування політики пам'яті може стати важливим чинником у розбудові стійкості та єдності обох народів.

Українська та польська історії переплітаються у багатьох аспектах, і саме це переплетіння повинно стати основою для діалогу. Нормалізація українсько-польських відносин вимагатиме не лише відкриття нових форматів співпраці, але й готовності до переосмислення старих наративів, які формувалися під тиском емоцій та політичних інтересів [1].

Залучення молоді до дискусії про історичну пам'ять є надзвичайно важливим. Нове покоління має осмислювати минуле крізь призму сучасних цінностей – поваги, толерантності й розуміння, – і може стати рушієм подолання стереотипів і формування конструктивного діалогу.

Справжній діалог можливий лише за взаємного визнання права на пам'ять. Це означає готовність відкрито говорити про спільні травми та помилки, шукаючи шляхи до примирення, а не уникати складних тем. Спільні та конфліктні наративи в

українсько-польському меморіальному дискурсі вимагають критичного осмислення та активної участі з обох сторін для побудови конструктивного діалогу. Наративи, що стали символами конфлікту, можуть трансформуватися в інструменти порозуміння, якщо до цієї справи підійти з розумінням, співчуттям і бажанням у подоланні минулих образ.

Незважаючи на історичні рани, перед обома країнами стоїть можливість переосмислення минулого і спільного визначення майбутнього [8].

Аналіз меморіальної політики в Україні та Польщі свідчить про необхідність запровадження гнучких підходів до вивчення історії, які враховуватимуть міжнародні контексти. Музеї і культурні інститути можуть стати платформою для спільних програм, які просують об'єктивне розуміння історії і заохочують комунікацію між різними культурами [6]. Важливим кроком є активізація спільних досліджень, які піднімуть питання взаємодії між обома народами за часи війни, підкреслюючи їхні спільні цінності.

Перспективи розвитку меморіальної політики вимагають комплексного підходу, що враховує не лише внутрішню політику обох країн, а й їхнє місце в європейському контексті.

Висновки. Отже, політична міфологія чинить вагомий вплив на сучасні виклики в сфері меморіальної політики України та Польщі, слугуючи джерелом як консолідації суспільства, так і джерелом історичних протиріч; вона формує рамки сприйняття минулого через символи й наративи, що можуть як наближати національні спільноти, так і розпалювати інформаційні конфлікти. Виявлені механізми міфотворення свідчать про необхідність розробки збалансованих підходів до конструювання державних стратегій пам'яті – з урахуванням багатоманітності історичних досвідів обох країн, відкритого діалогу між експертами та

суспільством і пошуку спільних символічних платформ. Такий підхід сприятиме зміцненню демократичних інститутів пам'яті, міжкультурній взаєморозумілості та міждержавній довірі.

Список літератури:

1. Мельникова Н. Функціонування міфологічної свідомості у політичній сфері: міфологічний час і простір. Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку, випуск 23, 2011 С. 26 – 32
2. Нагорна Л. Исторична пам'ять: теорії, дискурси, рефлексії: монографія. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2012. 324 с.
3. Ожеван М. Глобальна війна стратегічних наративів: виклики та ризики для України. Стратегічні пріоритети. Серія: Політика. 2016№4. С. 30–40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sppol_2016_4_6
4. Цимбал Т. Конфлікти пам'ятей в сучасному українському героїчному дискурсі (соціально-філософський аспект). Українознавчий альманах. 2022. Вип. 26. С. 87-93.
5. Шайгородський Ю. Політика: взаємодія реальності і міфу; Ін-т політ. і етнонац. Дослідж. Ім. І. Кураса НАНУ. К.: Знання України, 2009. 400 с.
6. Flood Ch. Political Myth: A Theoretical Introduction. New York and London. Psychology Press, 2002. 322 p.
7. Grant, J. The Mythological Foundations of Political Power. Cambridge: Polity Press, 2009. 249 p.
8. Hübner K. Die Wahrheit des Mythos. München : Verlag Karl Alber Freiburg, 1985. 543 s.
9. Kranert M. Political myth as a legitimation strategy. The case of the golden age myth in the discourses of the Third Way. Journal of Language and Politics. 2018. №17(3). URL: <https://www.napier.ac.uk/~media/worktribe/output-1348182/political-myth-as-a-legitimation-strategythe-case-of-the-golden-age-myth-in-the.pdf>
10. Про заходи у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932–1933 років в Україні: Указ Президента України від 12 листопада 2008 р. № 1087/2008. Офіційний вісник України. 2008. № 88. Ст. 2955.
11. Про утворення Українського інституту національної пам'яті: постанова Кабінету Міністрів України від 31 травня 2006 р. №764-п. Офіційний вісник України. 2006. № 22. Ст. 1612.
12. Про схвалення Концепції державної програми вшанування жертв Голодомору 1932–1933 років в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2007 р. № 1033-р. Урядовий кур'єр. 2007. № 219.
13. Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки : Закон України від 9 квітня 2015 р. № 317-VIII. ВВР України. 2015. № 26. Ст. 219.
14. Про затвердження Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року. Постанова КМУ від 30 липня 2024 р. № 864. Верховна рада України. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/864-2024-п#Text>
15. Ustawa z dnia 18 grudnia 1998 r. O Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu // Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. 1998. Nr 155, poz. 1016.
16. Ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. O zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego. Dziennik Ustaw. 2016. Poz. 744.
17. Ustawa z dnia 26 stycznia 2018 r. O zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej. Dziennik Ustaw. 2018. Poz. 369.

18. Program rządowy „Niepodległa” na lata 2017–2022. Warszawa: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 2017. 20 s.

Ostroverkha Olersandra – Is a part-time student majoring in Political Science at the Faculty of International Relations, Political Science and Sociology of the I. I. Mechnikov Odesa National University (Ukraine).

POLITICAL MYTHOLOGY’S RESPONSE TO CONTEMPORARY CHALLENGES IN THE FIELD OF MEMORIAL POLICY IN UKRAINE AND POLAND

The article analyzes the role of political mythology in the formation and transformation of historical narratives in strategic approaches to memorial policy in Ukraine and Poland. Political mythology is considered as a tool for constructing national narratives, its practical implementation in the commemorative practices of Ukraine and Poland is highlighted, and the key mechanisms for constructing mythological images in state memory programs are identified. Particular attention is paid to the mechanisms of influence of political myths on interstate cooperation, social cohesion and stability of democratic institutions of memory. The article identifies contemporary challenges arising from the competition of symbols and different interpretations of historical events: information conflicts, fragmentation of social cohesion, and difficulties in harmonizing common memory in the context of interstate dialogue.

Key words: *political mythology; memorial policy; memory policy; historical memory; national identity; transnational memory; Ukraine; Poland; interstate cooperation.*

*Рекомендовано до друку – професором,
д. політ. наук Коч С.В.*

*Стаття надійшла в редакцію
12.04.2025*